

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ својим превисоким указом од 11. септембра ове године, на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, на основу првог одељка члана 15. и члана 44. Устава земаљског, и последњег одељка члана 2. привременог закона о изборима чланова Народног Представништва, благоволео је решити:

Народно Представништво сазива се у редовни сазив за 1901 годину, на дан првог октобра ове године, у Београду.

Из канцеларије министарства унутрашњих дела. 11. септембра 1901. године П. № 20691. у Београду.

СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО

ЛОНДОНСКА ЕГЗЕКУТИВНА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Друга добротворна установа јесте: Christian Police Association (хришћанско полициско удружење). Оно приређује религиозне митинге за полицајце и има своје седиште у Police Institute, London, la Adelphi Terrace, Adam Street, Strand, са читаоницом, библиотеком, одморштем за сву жандармерију, све службенике и оне, који у Лондон дођу ради службе у жандармерији. Ту има и соба за спавање ради полицајца, који долазе са стране. За постељу се плаћа само 1-20 дин., што је, за тамошње прилике, једна багатела. Друштво је последњих година радило с врло добрим успехом.

Даље ваља поменути дом оздрављења, за полицију приморску (Police Seaside Home) у West Brighton, где се примају за малу цену од 9.60 дин. недељно они полицајци, који су због боловања на оскућу.

Најпосле, има и једно друштво (The Metropolitan and City Police Pensioners Employment Association. 7. Victorie Street, Westminster London), коме је тежња, да пензионисаним полицијским службеницима лондонским налази занимања, које би им давала какав доходак.

Посмотривши овако организацију лондонске полиције, хајде да видимо службу њену уопште.

На делање униформисаних полицајца имају битна утицаја ове две важне околности:

1. силан саобраћај престонички.
2. ужасно велики проценат злочинаца од заната.

Саобраћај, како у центру тако и у појединим деловима ове вароши, од 6 милијона становника прави је колос. Пре неколико година статистички је потврђено, да на дан кроза Сити (унутрашњост, средина вароши) прође 1,123.708 лица и 92.488 кола. Само преко моста London Bridge, што преко Темзе води за Сити, пређе дневно 22.000 кола и 110.000 пешака. Могло би се мислити, да се код тако јаког саобраћаја дешавају често сударања и несрећни случајеви, али, напротив, сав саобраћај има сасвим добар ред и, што се кола тиче, иде ванредно брзо.

Јавно мњење у Лондону и тамошња штампа чешће тврде, да за ову сигурност и лакост саобраћаја, има заслуга поглавито полиција и признају јој ваљаност. Но, ма да се не да спорити она, увек за дивљење, окретност лондонских уличних позорника, ипак има ту пуно и других узрока, што саобраћај иде тако глатко. Пре свега, у унутрашњости вароши, па ни у другим веома живим варошким крајевима, нема никаквих уличних железница. Трамваја, који су у другим великим варошима, једна стална сметња осталом саобраћају; јер се не дају обићи и све остало мора им правити места — тих трамваја никако нема у најживљим крајевима, па онда, нема ни оних дугачких шина, које су често опасност за лака кола и велосипеди. Место тешких трамваја, хитро возе својим правцем кроз те најживље улице велики број лако саграђених омнибуса с местима унутра и са 14 седишта на крову. Са њима се утркују карактеристичне и лако покретне лондонске дрошке (cabs). То су двоколице и зову се саб или по имену свога проналазача Hopsom. Оне су отворене спреда, а кочијаш седи позади, те преко глава оних које вози, а управља уздама и може пред собом видети сву улицу; кратке су а узане, те им је лако обилазити, све с малим круговима. Стају махом на оним узвишицама средином улице, а остали саобраћај жури десно и лево од њих. Трамваји раде само у крајњим дистриктима. Калдрма је махом од дрвета, које се ту врло добро показало, противно искуству на другим местима. Кочијаша терају врло вешто и брзо, по који пут један поред другог у четири врсте, којима се крај, не да сагледати. Између њих, на раскршћима, промиче силесто пешака без страха и тако сигурно, да се странац мора задивити.

Као што је у најживљим крајевима варошким, главан посао полиције, да држи ред над уличним саобраћајем, тако је у осталим крајевима, без сумње њен главни посао и први задатак, да заштићује, да буде заштита од безброја злочинаца. Никоја варош на свету није толико легло злочинаца колико Лондон. То долази отуд, што овде може сваки слободан, несметано да живи где хоће и како хоће. Нема ту ни пасоша ни подношења пријава! Странац може под којим хоће именом да закупи стан и догле у Лондону да остане, док му је воља, па му нико неће правити никаквих сметња, до год не дође у сукоб са самим казним законима. За Енглеза је лична слобода највише добро и по цену те слободе трпи он свако зло, које би могло доћи услед неподношења пријава. Кад је један немачки полицајец упитао о томе неког Енглеза, овај с хумором пређе преко питања рекавши: „Income Tax Collector — порезник ће га већ умети наћи!“

Узгред тек да кажемо, како је у оваким приликама тешко криминалној полицији радити. Полицији је принцип: да спречи злочин, да буде предохрана од злочина. Она није само зато ту, да чини ислеђење после учињеног дела, него је поглавито тога ради, да чува, да не да ни да се догоди злочин.

Том принципу одговара служба, коју полиција у Лондону врши. О томе се стара полицијска станица. Она се, по величини територије за коју је, дели у секције; старе станице у унутрашњости вароши имају 4—5 секција. Свака секција опет се дели у 8 кругова (beats). Величина ових кругова зависи од важности краја. Они су кружног облика и тако одмерени, да констаблер свакога круга, свако место свога круга обиђе сваких 10 минута или најдаље сваке четврти сата, тако да свако коме он треба, може да га нађе, само ако за толико чека на једном месту. При том прописана је брзина кретања од 4. км. на сат. Отуд се види, да су кругови доста мали. Сваки, констаблер има у секцији свој круг.

Уличка служба може бити у патроловању по круговима (beat duty), позорничка служба (fixed point duty) и служба саобраћају (traffie duty).

Сваки је констаблер обично 8 часова на служби дневно. Служба улична дели се на службу дању и службу ноћу. Полицист, који је кроз осам месеци врши ноћну службу, има за остала четири месеца у тој години да врши дневну службу. Дневна је служба од 6 сати у јутру до 10 сати у вече, а ноћна од 10 у вече до 6 у јутру. Дневна служба има две смене. Прва смена (1. relief) има службу патроловања од 6 до 10 сати пре подне и од 2 до 6 по подне; друга смена (2. relief) од 10 пре до 2 по подне и од 6 до 10 сати у вече. Ноћна служба врши се по 8 сати без прекида, од 10 у вече до 6 у јутру.

Свако одељење за смену има два инспектора. За време дневне службе, један од њих наизменце је на станици а један контролише на улици. За време ноћне службе, један је од 10 сати до 2 сата на стражи а за тим у контроли на улици, други од 10 до 2 на улици а по том на стражи.

Свака секција има једну патролу, састављену од једног сержана и 10 људи. Како свака секција има само 8 кругова (beats), то од сваке секције два човека остају на стражи и на тај начин бива резерва за станицу, да попуни где недостаје и да и овде чини што буде нужно. На случај нужде, враћа се и смењено људство, коме је тада допуштено савати на стражи, у колико то прилике допуштају.

У време смене, мора се све наћи, најтачније спремно, на зборном (парадном) месту — то је обично станично двориште. Сваки сержан наређује десеторици људи своје патроле (секције) да му се приближе, те се уверава, јесу ли сви људи чисто и прописно одевени и сасвим трезвени. Сваки човек добија карту на којој је исписано његово име, број круга, улице и друго што ту припада. Ако би била издана каква дневна заповест, сержан је има да прочита и објасни. За тим јавља инспектору да је све готово, те и овај поново изврши преглед људи и сержану да писмену заповест, кад има да контролише кругове у секцији. Најпоследње, инспектор заповеди сержанима, да воде патроле у крајеве (срезове) за које су упућене.

Констаблер, догод је у служби, одговоран је за сигурност живота и својине и за одржање мира и реда у своме кругу. Неминовно је, да тачно зна све, делове свога круга, улице, све пролазе, дворишта и куће. Он треба становнике сваке куће у том кругу толико да зна, да би, на случај потребе, могао сваког од њих познати. Круг свој треба стално и редовно да обилази и увек право да се држи. Треба да је увек готов одговорити, и то са учтивошћу, на све што се упита. Круг не сме оставити осем на случај пожара и других каквих важних догађаја. Нарочито има строго да мотри на крчме. Не сме се никад дати навести, да ма од кога прими част пића, „јер од тог тренутка кад први пут подлегне овом искушењу, жртвује за увек своју независност као чувар закона.“ вели се у службеном настављењу. Ни под каквим изговором не сме ући у какву ресторацију. Ако му је потребно поткрепити му се, треба претходно да тражи допуштење од сержана или инспектора.

Врло је важна служба ноћног патроловања. Ту нарочито излази на видик превентивно делање констаблерово. Његово је да мотри да нису остала отворена врата, прозори, решетке, подрумски капци и друга места, на која би крадљивац могао ући. У случају да јесу, има одмах да извести укућане, а ако то није могуће, да сам затвори врата или прозор или да обрати јачу пажњу на кућу и то да јави о смени. Одмах у јутру инспектор или сержан имају о том да известе имаоце стана. Треба у Лондону само једном ноћу дуже задржати се или у невреме запалити свећу, па ће одмах жандарм прилупити на врата и питати: „да ли је све у кући на миру? Is everything all right, Sir?“

Констаблер треба да има чим год обележена сва места, за која се може надати крадљивцу, рачунајући ту врата или капије празних кућа у близини насељених крајева, расклимане прозоре и врата, зидове, ограде и прислоњене лествице, па, ако нађе да су белеге диране, одмах да тражи узрок томе. За белегу може му послужити средство које му драго, само ако ће бити такво, да се мора дарнути отварањем прозора, врата, пуцањем и прескањем зида или ограде, или пењањем уз лествице. Један полицист прича, како је неки дугачак зид у своме кругу сваке ноћи добро обележавао дугим концем, чио-дама притврђеним. Требало му је само, кад год ту прође, да

види је ли белега у реду. Породица, која хоће да отпутује, може у Лондону своју кућу са свима стварима без бриге да остави заштити полиције и једва да ће имати узрока да се што пожали због тога.

Смена кругова бива истим редом и по војнички као и постављање. Сержан се и тада уверава да ли су људи трезвени и још чисто и исправно одевени, извештава се о свему што се догодило и онда подноси инспектору рапорат.

Метода, којом се у ходу по круговима служи, мора се чешће мењати и бринути се да, они који о злу мисле не сазнаду систему службе у кругу. (Свршиће се)

ПОУЧНО ЗАБАВНИ ДЕО

ЂЕЛИЈА БР. 1.

(ИЗ ЗАБЕЛЕЖАКА ЈЕДНОГ ПОЛИЦИЈАЦА)

Ђелија и лисице, две су ствари пред чијим споменом задрхћу и најокорелији зликовци. Шта више, у колико је зликовац окорелији, у толико је и његова бојазан од ђелија већа. Није то само неугодност и немогућност кретања у овим малим просторима која толико на њих утиче, која их толико ужасава.... Не, томе је са свим други разлог.... који необично много упливише на унутрашњу страну њихову, — то је усамљеност, од које се тако много боје тешки грешници. Нема сумње, да и гроза према лисицама потиче из истог узрока, јер оне спутавају руке, и тиме онемогућавају одбрану од уображених напада. Нису ретки случајеви, да злочинац, затворен у ђелију, нада толику ларму преко ноћи, да је апсанција, у интересу свога сопственог сна, приморан преместити га, бар у том тренутку, из ђелије у заједнички затвор. У овом погледу нарочито су интересантне ђелије управе града Београда, кроз које је до сада прошла маса најокорелијих зликоваца и чији ишарани зидови нуде разумном посматрачу најстраховитије историје. Једна од ових ђелија, она под бр. 1, која је у исто време и најстрашнија за злочинце, постала је легендарном међу притвореницима управиним, поводом једног догађаја, који се у њој десило пре неколико година. Ну, да вам то испричам.

* * *

Године 189., у књигама кривичног одељења управе града Београда, коме сам тада шеф био, забележено је 5 убиства, од којих најгрозније беше оно које је извршено над Танасијем Петровићем б. спекулантом, у атару села Пећана, идући ка Умци. По извешћу среског начелника, Танасије беше заклан као јагње, па као такав, свучен с друма до Саве, која је у близини, и бачен у воду. Сем локве крви, која почињаше испод једног дрвета, близу друма, па се протезаше до саме воде, не беше никаквих других трагова ни о убијеном ни о убици. У депеши, у којој о овоме извештаваше управу, срески начелник готово утврђаше, да ово убиство није могао извршити нико други до Кузман Н... ортак убијеног Танасија, с ким је, на један сат пре извршеног убиства, виђен у кафани остружничкој, камо, вели, причаху, да су пошли у Ваљево на панађур, ради куповине стоке. Сумњу своју начелник је нарочито поткрепљивао тиме, што се Кузман, исте ноћи када је убиство извршено вратио у Београд, а то се, вели утврђује исказом једног Остружничанина, који га је, враћајући се из Београда, срео у Макишу. Најзад, додаваше начелник, на убијеном Танасију нађене су чизме, за које је утврђено, исказом сељака, да су биле на Кузману у времену када су оба ортака била у кафани остружничкој, а убијени Танасије био је тада вели, у опанцима.

После овакове депеше, на основу које би се и судска пресуда могла изрећи над Кузманом, није ми остало ништа друго, но да наредим, да се он ухвати и притвори, што је у брзо и учињено.

Међу тим, док је то извршено, ја, можда, и против воље, отпочех мислити о убијеном Танасију и упињати се, да га замислим у оном тренутку, кад је на своје врату осетио хладно сечиво. Да ли се бранио? Да ли је запомагао, или му се, можда, чинило да је све то страхан сан? Покушах по том, да представим себи убицу Кузмана, како замахује голим ножем на успаваног Танасија, али ми то никако не испадаше за руком.

У место човека са округлим и руменим лицем, великим, црним очима, и пуним смеђим брковима, какав је од прилике био Кузман, по опису среског начелника, појављиваше ми се непрестано једно дугуљасто и сувољаво лице, са малим и зеленим очима, и ретким риђим брковима — сушта противност опису Кузмановом.

Из овог размишљања трже ме жандарм са својим извештајем о хватању и довођењу Кузмановом.

— Ха, зар је већ ту, рекох жандарму и наредих да га уведу.

Ослањајући се на садржину депеше среског начелника, рачунао сам, и то поуздано, да ће Кузман пасти под првим ударцима моје иследничке дрскости па с тога га одмах ослоних речима: „Где си ти убицо? Мислио сам, да ће он после ових речи, ако не одмах пасти на колена и молити за милост, а оно бар побледити и отпочети да муца, али у место свега тога, он ме само погледа својим великим очима и рече са свим мирно: „Шта ти то говориш, господине?“ Ма колико да ме је обезбужао овај одговор, ипак продужим у започетом правцу, па му, најзад, без икаквог околишења креснем истину, односно кажем му да је он заклао Танасија.

— Шта... заклао... кад... ко... новци... јао новци... тешко мене... били су узвици, којима ме је дочекао Кузман.

— Печен је, рекох присутним грађанима и оставих га, да се сит изјадикuje, које се јадиковање више односило на неке новце но на убијеног —

Испитивање, које је над осумњиченим Кузманом готово целог дана вршено, није дало никаквих повољних резултата, нити је, ма и за длаку, поткрепило сумњу среског начелника. Потпуно скрушен, Кузман је, са највећом мирноћом, одговарао на постављена му питања, жалећи том приликом Танасија од свег срца. О каквом признању није хтео ни да чује, а свој повратак у Београду објашњавао је заборавом наплате једне менице, која се наплата имала обавити сутра дан по њиховом одласку из Београда, и за коју се сетио тек у Паћанским ливадама када је, заједно са убијеним, легао под једно дрво, да се мало одмори. Сам убијени терао га је да се врати, како би, у случају неполагања новца, могао протестовати, или продужити меницу. Ради тога, он му је дао и своје опанке, по што су га чизме убијале, и обећао му чекати га у Обреновцу, камо је он имао доћи лађом. Најважније пак у исказу Кузмановом, било је његово признање, да је са убијеним ортаковао од пре 10 година, и да је, сав ортачки новац, у суми од 5300 динара, са којим су хтели куповати стоку у Ваљеву, остао код убијеног Танасија. Говорећи о овоме Кузман је тако тужно нарицао, како за ортаком, тако и за пропалом ортачком имаовином, да се један од присутних грађана, који их је, из раније обојицу добро познавао, није могао уздржати од плача.

Што се мене лично тиче, ја, у овоме тренутку, тврдо веровах да је Кузман заклао Танасија и у његовом исказу не гледах друго, до оличену дрскост и притворство. Са таким убеђењем, донео сам и решење о притвору и окуву Кузманову, и наредио апсанцији, да га одмах окује и, до даље наредбе, затвори у хелију бр. 1.

У место каквог протеста, Кузман ме тако тужно погледа да ја, на питање апсанцијино хђе ли му и лисице ударити на руке, морадох негативно одговорити.

Предомислиће се он већ и признати, и без лисица, само док преноћи у хелији, уверавах присутне грађане приликом њиховог изласка из канцеларије.

* * *

Ко се лично није занимао ислеђењем казнимих дела, тешко ће моћи појмити узвишену дужност и страст једног иследника за открићем истине, нарочито у замашнијим истрагама. Човек чисто не може да верује, па ипак је сушта истина, да ће добар иследник изложити опасности чак и своје здравље, па ако хоћете у неколико и понизити се, само да дође до циља. Нису то само осећаји дужности који га на то гоне, — то је страст, слично страсти ловца који, по највећој пичи, иде у лов на дивље зверове излажући се тиме двострукој опасности: да се смрзне, или да га зверови растргну. Исто је тако и са иследницима, који се, за љубав сазнања истине, завлаче прерушени у најскривеније јазбине, или међу најокорелије зликовце, и тиме се сваког часа излажу ударцима каквог ножа, сикире, гвоздене полуге и томе подобно. Све ово иследнику је врло

добро познато, па ипак он преко свега прелази и јури своје циљу.

Ја лично, био сам тек почетник у иследничкој вештини, те већ и с тога, нисам имао права на епитет „добар“, за којим сам толико жудео. Моји претпостављени, ласкашу ми, истина, по мало а у једно и увераваху да ће од мене моћи нешто бити, али то беху само претпоставке, које је требало остварити. Да се то, пак, учини, треба замашних ствари, које би ми створиле прилику, да покажем своју вештину и умешност. Убиство Танасијево беше, истина, замашна ствар, али, на моју несрећу, убица је, ето познат те је с тога излишна свака вештина. Али, зар је немогуће, да он баш и не буде убица? Зашто то не би био неко други?.. Та он је тако скрушен; његов је поглед тако благ и жалостан, да га је тешко и замислити, као једног окорелог зликовца, који коље људе као јагањце. Ах, кад би то било...! Али опет... његов повратак у Београд, промена обуће, па ти проклетти ортачки рачуни... све то војује против њега... Ну, ко зна... можда је ипак невин...

Премишљајући овако изиђем из канцеларије и упутим се у Радојловића кафану на Вел. Пијаци, гди се обично скупљају наши месари. Намера ми је била, да се што боље известим о прошлости убијеног и осумњиченог. И један и други били су врло добро познати посетиоцима ове кафане, и обавештења, која сам о њима добио, била су у свакоме погледу одлична. Обојица су били као вредни и поштени људи, а Кузман још и као необично разборит и вешт спекулант. Једино му је мана, рекоше ми, што је одвећ поверљив, због чега је, више пута, имао неприлика са убијеним Танасијом. Што је најинтересантније, ни један од присутних гостију није веровао, да је Кузман заклао Танасија и, готово сви, беху вољни да јамче за њега. У даљем разговору изјавише ми: да је Танасија убио, по свој прилици, неки од његових и Кузманових поверилаца, који је врло добро знао за њихов пут у Ваљево, а без сумње, и за новац, који су собом носили.

— Не би било згорег извидети, рече један момак месарски, јесу ли ортачки имали, ових дана, какво веће примање, на шта један сензал додаде, да им Трајко Н... спекулант дугује по меници 1000 динара, и да је рок плаћању био данас.

Чувши ово, сетих се Кузмановог причања о наплати менице, а одмах по том, не знам ни сам због чега, упитах присутне: да ли тај Трајко има зелене очи и риђе бркове?

— Па ви га онда познајете, одговореше, у један мах, њих неколицина.

— Чини ми се, рекох, колико тек да се што рече, и опростим се с њима. Уз пут до куће не мишљах ни о чем другом, до о затвореном Кузману и могућности да он не буде убица. Једна нова сумња постепено ме обузимаше... али... иследници не смеју бити брбљиви...

— Када сам, сутра дан, дошао у канцеларију, прва ми је дужност била, да обиђем затворе и видим шта ради Кузман.

— Спавао је, као да је био у најугоднијој постељи, јављаше ми апсанција, откључавајући његову хелију.

— Шта радиш Кузмане?

— Ето, тамнујем, на правди Бога... Онај исти јучерањи глас, исто држање, а поглед још блажи и ведрији. —

— Неће, ваљда, тако бити.

— Са свим је тако, господине. Грешим само душу, што ме овако мучиш, али ћеш се, на крају крајева, уверити: да сам невин. Бог је добар, и он неће допустити, да на правди страдам.

— Претпоставимо да је тако, али ко је онда, могао заклати Танасија?

— Власт је позвана да то изнађе, а ја не би био рад, да се грешим.

— Шта рече, море?

— Рекох, да не би био рад да грешим душу, али...

— Шта, али? Ти онда нешто знаш, а нећеш да кажеш.

— Можда нешто нагађам, господине, али по што то није извесно, то волим, да трпим овако још неки дан, но да се, може бити, огрешим о човека.

— Па ти ми јуче о томе ништа не каза?

— Јуче нисам ништа ни знао.

(Наставиће се)

ИСТОРИЈА ЈЕДНОГ ЗЛОЧИНА

Превео с француског Д. Ђ. Алимпић.

(Свршетак)

Последњи дани осуђеног

У Паризу, од укидања затвора, званог „*Grende Roquette*“ лица на смрт осуђена, воде се у затвор „*Sante*“. Ту се они затварају по ћелијама, по што им се предходно одузме њихово одело, обућа, па чак и чарапе. У замену за ово, они добијају костим осуђенички: кошуљу, панталоне, тешку вунену блузу, дакле без мараме и краватне, помоћу којих би се могли угушити и тиме осуетити извршење казне, која се, у срећним случајевима, може избећи само милошћу државног поглавара.

За време, док се занимао својом одбраном, и док је још могао имати какве наде, оптужени је показивао извесну снагу и присуство духа. Међутим сада, по што је фатална поротничка одлука, већ изречена, он пада у толику малодушност, да често пута одбија да потпише жалбу за касациони суд, или то чини тек на велико наваљивање свога адвоката.

Као свако биће, чији су дани избројани, осуђени на смрт има права на сву могућу благонаклоност, с тога му допуштају, да по својој вољи, леже и устаје, једе и пије. Он захтева и чита књиге, романе а по најчешће путничке црте; он игра карата са својим стражарима; он се разговара са њима, са управником и свештеником завода, и, најзад, са својим сродницима, али је његова мисао увек отсутна. Сваког часа он прекида читање, играње и говор и, са очима упртим у бесконачност, почиње да сања.

Страшан је то сан! Он ни за тренут не оставља несрећника. Он га, преко дана, чини снуђеним и плашљивим, а преко ноћи, не допушта му да спава, или га приморава, да из постеље скаче у хладноме зноју и дрхтању, проузрокованим страховитом мормом. Обузет једном врстом халуцинације, он мисли, да чује удаљену и потмулу ларму и ход светине, а за тим све јасније и јасније гласове и ударе, сличне ударима чекића о дрва која се слажу. Он мисли, да чује кораке који се, по дугачком ходнику, приближују његовој ћелији. Он, најзад гледа, како се на истој отварају врата и слуша глас, који му саопштава: да је његова жалба одбачена, и да је дошао час, када треба да плати свој дуг... Ова мора никако не престаје. Онај, који ће у скоро умрети, очекује у очајању светлост дана, који му зајемчава продужење живота.

То је испаштање, које почиње...

Ретки су осуђени, који остају не осетљиви у овим последњим часовима. Сусрећу се, истина и не укроћена срца, која се ни чим не могу разнежити, и који изгледају, да са приближењем казне добијају све више и више дрскости и цинизма. До последњег часа, њихов се понос буни и нож им, често пута, одсеца са усана последње богохулење и упорство. Други непоправими глумци, брину се да „добро умру“, онако исто, као што су радили и стари гладјатори. Они се паште, да пред светином одиграју што боље своју последњу улогу, како би новине хвалиле њихову „будалаштину“, а верни другови, који су се слегли у маси, да би сачували и ширили успомену о њима. Треба водити рачуна, још и о хипокритском кајању и крокодилским сузама, проливаним једино у тој нади, да се изазове узбуђење, које ће радити за помиловање. Али врло често, или још боље, најчешће, ово позно кајање није лажно. У својим успоменама, игумани: Возадије и Гроз, свештеници завода „*la Roquette*“ и М. Бокисне, директор истог завода, изнели су за ово доста доказа.

Из свега овога, што смо до сада казали, излази, да злочинац никако није болесник ни безумник, те према томе, да не може бити не свестан и неурачунљив. Важност овог констатовања за одбрану друштва, огромна је. То никако није природна фаталност, која води злочинца ка убиству. Не. То је постепено опадање његове душе, то су неморални примери, отсутност васпитања, изопачени савети, укус, покварен употребом болесних задовољстава, коцка, пијанство и, најзад, цео скуп порока, који прате леност. Један пут само увучен у ово коло, човек ту остаје целог свог живота. Леност Ласнерова беше нечувена; најмањи посао беше за њега казна. „Ако се мора радити, ја не марим за живот,“ изјави један други убица.

„Ви ме питате, рече један окривљени истражном судији, како сам, припадајући тако часној фамилији, постао крадљивцем и убицом...? То је похађање рђавог друштва, које ме је учинило.“

Абадије, који имађаше литерарних претензија, а који је написао „Мемоаре“, прича у њима овако своју историју: „Почео сам прво са забавама. Кад сам изјурен из службе морао сам красти да бих могао живети, а по том сам постао и убицом...“

То је најобичнији пут свију злочинаца...

Овим је одређена дужност друштва. Не можемо се, без сумње, надати, да са свим укинемо злочин, али се можемо потрудити, да га учинимо што ређим. Да би у томе успели, треба штитити детињство, олакшавати друштвену беду, чувати човека од страсти и бдити, да се он не одвикава од рада, а нарочито да не пође путем опадања, који води од лењости ка злочину.

Драма пред поротним судом

Поротни суд састоји се из једног председника, изабраног међу члановима апелације, два судска помоћника, једног деловође и 12 поротника. То је све порота, према чијој одлуци суд примењује закон. Пребацују се често пороти, њене заблуде, али је то без права. Поротници су људи, по томе подложни заблудима, али треба знати, да су у вршењу њихове пролазне дужности, веома тачни и савесни. Треба их само посматрати за столом поротничким у времену, када председник испитује окривљеног, или, кад га државни тужилац тужи, или, најзад, кад адвокат изговара одбрану. Треба тада видети, са коликом марљивошћу слушају и прате ток претреса и читати, на њиховим, често пута простим лицима, необично велику жељу за што потпунијим схватањем целе ствари. Треба их, најзад, посматрати, како се усиљавају да не манифестују своје осећаје, јер знају врло добро, да само један њихов узвик, или покрет, може имати озбиљних последица. Ну, и поред свега овога, виђају се често пута сузе на лицима, отвордним од посла и умора. Њихова тежња за истином, њихова унутрашња борба, као и њихов осећај о огромној одговорности, најбоље се види из питања, на први поглед, наивних и излишних, која они постављају окривљеном. Личности, веома познате и чувене, изјављују: да су им то били најтежи часови у животу. То је с тога, што све ишчезава, или постаје бедно кад је реч о животу човечијем. Установна пороте у корист је оптуженог, јер је она милостивија од редовних судова.

Владање и понашање оптуженог пред поротним судом, савсим је друкчије од онога у кабинету истражног судије. Дошавши себи, од првог изненађења, он је имао времена да о свему размисли, и да, научен од свога адвоката, преправи одбрану. Његова грижа савести, већ доста стара, није више онако жива и тешка, као што је у почетку била. Он се већ у велико нада, да ће поколебати мишљење поротника.

Ако је међу окривљенима било и таквих, који су признавали кривицу и понашали се понизно и покајнички, већина их сада све поричу. Узалуд им читају њихове исказе; они их савсим поричу. Они се „не сећају да су то казали“, или, ако су и казали, „то је било само зато, да их оставе на миру“. Узалудно је и суочавање са сведоцима. Они дрско одговарају: „да се сведок вара“, или „да има нешто против њих“. У присуству једног позитивног факта, или неоспорног доказа, они се праве „да не разумеју шта то значи“. По неки иду тако далеко, да прекидају председника у говору, прављењем „вицева“ и исмејавају сведоке причањем појединих шаљивих анегдота. То су обично адроповци париски, ревносни посетиоци „кафе — шантана“ и малих позоришта, из којих су и позајмили овај начин говора. Кад дође ред на њихову одбрану, они се усиљавају, да представљају какву знатну особу, позајмљујући за то аектацију, глас и покрете из комада, којих се још сећају. Они се обраћају галерији, јер знају добро, да је тамо публика, и да ће новине репродуковати њихозе фразе. Вечита сујета рђавих глумаца, да буду једнаки у свима правцима...

Противно овоме, седница је понекад плодна у драмским догађајима: изненадна признања, своје-вољња открића, дирљиве сцене. Поротни суд града „*Haute-Veine*“ суђаше једно оцеубиство. Приликом суочавања оптуженог са сином жртве, који беху рођена браћа, означи овај последњи као творца злочина свога брата, али признаде и своје саучешће: „То је Петар, повика он, који је убио нашег оца, а ја сам само присуствовао зло-

чину и помагао му. *Грижа савести гуши ме и гони да кажем истину, па ма шта било.*“ Ухапшен одмах и послат пред друго одељење, он понови своје признање, говорећи: *„Ја трпим врло много, али ми је сасвим лакше од тренутка када сам признао свој злочин.“*

И ако су ова екстремна признања врло ретка, ипак она доказују, да морална свест постоји и код злочинаца. Преставити овога као човека измученог грижом савести, немоћног да је даље сноси; као човека који налази спокојства само у признању, — није никако уображење, символ, ни идеја песничка и сликарска, већ резултат посматрања једног истинитог психолошког факта. Поједини теоричари узалуд покушавају, да ослободу злочинца казне; он сам себе осуђује, или још боље, он постаје слободан тек са признањем свога злочина. — — —

О минутима дужим од векова

Претрес је свршен и порота се повукла у салу, ради саветовања и решења. Одлука њена примиче се крају; нестрпљење и узбуђење удвајају се. Ако се човек само сети, како потреса и убрзава нерве ишчекивање једног малог факта, или обичног догађаја, моћи ће разумети садање узбуђење публике, помоћу кога, нека се потруди, да замисли оно оптуженог. Сви погледи управљени су вратима, кроз која ће доћи казна. Прошло је већ пола сахата, сахат, па и два сахата. Најзад звоно zazвони. Председник поротника — по годинама најстарији међу њима, устаје и, стављајући десну руку на прса, објављује одлуку овим изразима: *„Тако ми моје части и савести пред Богом и људима, одлука је пороте: да је оптужени крив.“* Ћутање, пуно неспокојства и грозничавости, које прати ове речи, чини: да оне одјекују као звук каквог мртвачког звона. И сами поротници нису мање, узбуђени од публике у овоме тренутку. Причају за једног талентираног глумца, који је 20 год. стајао очи у очи са публиком, како никако није могао успети, да изговори горњу формулу.

Оптужени, који је био удаљен из сале за време решавања, улази сада у њу, да чује реч, која га осуђује. Приликом читања решења, многи од њих усипљавају се, да остану равнодушни. Већина њих, храбрена до овог часа варљивом надом, чувши за поротничку одлуку, постају модри, скрушени, или иду још даље, па траже утехе у јецању. Има их и таквих, који плачу, или падају у несвест, те су, с тога, чувари приморани, да их придржавају. То су, махом, они који су за време претреса били охоли и хвалисави.

КО ЈЕ УБИЦА?

КРИМИНАЛНА ПРИЧА

А. Белов.

6

II.

Господин Барон де Верније, пријави слуга раскривајући завесе на вратима малог салона у којем се обично бавила госпођа Шасен.

Она се подиже узвикнувши и притрча барону.

Тако је она још као дете, као млада девојка и као млада жена дочекивала најбољег пријатеља свога оца и свога мужа, кад се враћао с дуга пута.

— Ви!... Бароне!... Најзад сте ту!... То се зове срећа! Кад сте приспели? Колико има, како сте на путу? И, најзад, одакле долазите?

И не сачекавши време за одговор, настави она, да ћерета и запиткује, живахно и радознало, као болесница, која се опија и најмањом срећом.

Он је то сасвим добро осећао и посматрао је потресено; али је слутио и то, да она заборавља на своје болове и радости због састанка, али да ће се они наново појавити опорији и оштрији.

Па тако и би: лице јој се смрачи; она се заплака.

Он је остави да дуго плаче, јер је увиђао, да су сузе за њу биле благодет. Чуо је, како јеца, па како, затим, прошапута: *„Опростите! Опростите! Сувише је тешко, не могу издржати!“* А он рече благо:

— Вама да опростим?... А шта то? Што сад плачете, као да је пред вама ваш отац, коме нисте никада сакрили никакав свој јад?

Али она већ подиже очи и рече, покушавајући да своме гласу да сталности и сигурности:

— Ви се варате, драги пријатељу, мене не тишти никакав јад. Само радост, што вас опет видим... изненађење ме је овако сплело...

— Да, да, радост и изненађење! Знам ја то.

Он је повлађивао, јер није хтео да пренагли, пошто није хтео одмах првога вечера да тражи поверење, које би она сутра-дан могла опет да му ускрати. С тога јој је причао, као да и не опажа, да она још непрестано полако плаче, весело и задовољно о својим путовањима и о одлуци, о којој нико живи неће веровати, о одлуци, да остане читаву годину дана у Паризу.

— Читаву годину! Ах, како је то лепо! И ви ћете ме често посећивати?

— Сваки дан, само ако то желите.

— Ах, како је то лепо!

— Данас ћу да вас оставим. Хтео бих још мало и да се одморим. Овако путовање, непрекидно од Јужне Америке до Париза ипак замори мало човека. Али сутра у два сахата, доћи ћу опет. Је ли вам тако по вољи?

— Разуме се! разуме се! рече она смејући се.

Сутра-дан нађе се барон Роберт у уречено време опет код Лауре Шасен, и после неколико обичних, незначајних фраза с обеју страна, отпоче он:

— Знате ли, драго дете, да се ја озбиљно на вас љутим?

— Љутите се на мене? запита она зачуђено.

— Јесте, на вас! Јуче сте, чини ми се сасвим заборавили, да сам ја био веома добар пријатељ вашег оца и вашег — првог мужа.

— О-о! како можете тако штогод веровати?

— А како да не верујем, кад ви, не само што ми не поклањате поверења, него шта више покушавате ме још и обмањивати?

— Ја, па да вас обмањујем!

— Да, да! јер сте ми рекли, да вас не тишти никакав јад, нити вам душу испуњава какав бол!

— Али, ја вам кажем...

— А ја... ја кажем вама, рече он сасвим одлучно, — вас тишти најужаснији јад... а именоваћу вам и узроке ваших јада... Човек, чије име носите, Луј Шасен, коме сте пружили своју руку, јер вас, нити ваш отац нити ја, не могасмо сачувати, спречити — тај вас човек пренебрегава, вара вас, упропашћује вас. Немојте покушавати да одричете. Ја вам тако што насигурно не бих казао, кад не бих био убеђен, да вам говорим истину, и да вам тиме, што вам казујем, не казујем ништа ново.

Његов је глас звонио тако јасно, тако одређено, да се она није усуђивала ма шта одговорити.

Он отпоче опет:

— Кад би ви били још у сумњи, ја бих, можда, и ћутао. Али како би могли још сумњати? Кад се извезете, нађете га с другим женама; ако останете код куће, пролази он у њиховом друштву поред ваших прозора. Он тера далеко, да, Бог зна, куда лута. Три дана није ногом ступио у ову кућу.

Она покуша да пориче.

— Ах! Видите ли, да то знате? узвикну он. Ја вам сад говорим, као што би ваш отац говорио... Ваша је дужност, да се отргнете од тога бедног живота. Свака жена излаже опасности своје рођено достојанство, која трпи такво понашање. Ви не смете допустити, да се једно поштено стечено имање, као што је ово од вашег оца наслеђено, од којег је ваш отац чинио најплеменитију употребу, проућкава у овако распусничком и развратном животу! А ви немате у својим годинама ни права, да се осудите на вечити пакао. Ви можда мислите, да то смете сматрати као преданост, као резигнацију; али такав живот води, пре или после, смрти! Ја нећу то... мој бедни Лоранти неће то, па и ти, мили мој Живреју, нећеш, да нам наше дете умре. Нас троје заповедамо му да живи!

И он јој заповедаше потпуним звуком својега гласа, својим покретом, погледом својих очију.

Она приклони главу, обори очи и рече тихо:

— Шта да чиним?

— Ви се морате развести, одговори барон,

Она уздрхта, погледа страшљиво око себе и рече тихо, сасвим тихо:

— На то сам, до душе, већ помишљала. Али да ли бих могла и успети са разводом?

— А зашто да не? упита он зачуђено.

— Јер... јер, рече она устежући се и још тише, — јер би га развод учинио опет сиромашним, и... јер он не би допустио, да до такве пресуде дође.

— Како ће он то моћи да спречи? Његово је неваљалство познато.

— Ја вам кажем, он неће допустити, да до тога дође.

Барон виде, како је она пребледела и дрхтала, па викну:

— Ах! Сад разумем вашу резигнацију! Мислио сам, да ви још осећате љубави према њему?... Хвала Богу, о томе нема ни говора! Ви га се дакле бојите?

— Јесте, јесте, ја га се бојим, шапутала је она.

— Он ће знати, да ја над вама бдим, и неће се усудити, да вам учини ма икакво зло.

— Усудиће се он све.

— Толико се, дакле, ви њега бојите?... Па онда је ваш живот још сто пута ужаснији, него што сам мислио. И ту да оклевам? Да чекам још? Ни тренутка више! звоните по вашу девојку! Наредите да вам се донесе пешир и огртач и пођите сместа самном!

Она је слушала, као да јој њен отац говори.

Али кад су хтели да пођу, запита она бојажљиво:

— Куда хоћете да ме водите?

Не одговарајући, барон је узео под руку, привуче је себи и рече родитељским тоном:

— Ходи, драга кћери, ходи! хоћу да те спасем.

III.

Барон Роберт је одвео госпођу Шасен Др-у Рено-у своје адвокату, једном од најбољих у целом Паризу, који је, у колико му је допуштао посао, био и друштвен човек, те се, кад му је барон дао објашњења о стању ствари, изјаснио, да би под таквим околностима развод свакојако морао бити потребан.

— Јер ви јамачно знате, рече он, развод, као и смрт, разрешава брачни однос и доводи ликвидацију обостраних права. Она страна, противу које испадне пресуда, губи оне користи, које су му уговором дате или су му после свадбе уступљене. За Шасена би то значило евентуалну пропаст.

— Е, драги докторе, одговори барон, онда би му пала у део само његова заслужена награда, праведна казна, и ми рачунамо на вашу вредноћу и познавање закона, које ће му обадвоје што пре навући на врат.

— Што је могуће пре, одговори адвокат тресући главом; не уздајте се и сувише чврсто у добар исход! Баш тај закон, о коме говорите, забрањује ми брзо поступање. Какви узроци дају повода парницама за развод брака? — Насиље, злостављања, тешке увреде. Је ли господин Шасен био ослон према својој жени? Није! јер би ми то иначе већ приповедали! Да ли је злостављао? И то није. Остаје, дакле, само тешка увреда. У том погледу стоје ствари, разуме се, друкче. Шасен је своју супругу увредио исто тако речима, као и делима. Али ко је чуо речи? Ко је видео дела? Где су сведоци? Свако ће, одговарате ми ви, стати сведоком за његово срамно понашање! Али свако је веома лабав појам. Јавно мишљење, велите даље, биће на нашој страни. Али се јавно мишљење даје, ако је човек умешан и богат, и обоје је случај са Лујем Шасеном, без тешкоћа одредити, упутити, обрлатити, створити. У осталом

с тиме сте, јамачно, на чисто, да сваки судија радије доноси своју одлуку на основу стварности, него по гласовима, по спољњем изгледу. Њему није довољно, да има морално убеђење; он мора гледати да му се убеђење може ослонити на стварне доказе.

— А знате ли, драги докторе, да ваше речи утичу веома неповољно, није се могао барон уздржати, да не каже. Кад бисмо вас хтели слушати, онда би једва смели ствар и отпочињати.

— Ви ме нисте добро разумели, господине бароне, Хоћу само да утврдим, да ми смемо рачунати само са сасвим поузданим ударцима, ако желимо да добијемо парницу, и то да је добијемо брзо.

— Тако? То сте хтели да докажете? Зашто то нисте раније рекли? Истога смо мишљења и ми, узвикну барон без обзира на госпођу Шасен, која је постала бледа као смрт па онда запита даље:

— Какве врсте треба да су ударци које хоћемо да изведемо? Адвокат настави:

— Насиља, злостављања, тешке увреде оставимо на страну, јер би за њихово доказивање прошло много времена, ми ћемо се, на против, тужити, на основу § 230 грађанског законика, просто на просто због браколомства, учињеног од стране мужа, и тражити развод од стола и постеље.

— Браво! Тако је добро! викну барон, и овога пута без обзира на особу, које се управо ствар и тицала.

— Браколомство је, говорио је др. Рено даље, безуслован основ за развод, то значи: он чини сувишнима сва разабрања. Судија има у виду само закон и ослања се на његове параграфе. Он испитује, да ли постоје довољни докази за браколомство.

— Да, али како ће се поднети ти докази? Та човек је само у том случају кажњив, ако одржава интиман одношај са туђом женом у брачноме стању.

— По кривичном закону, да. Али у нашем случају ради о тужби за развод; и овде постоји савршена једнакост између мужа и жене. Не пита се, где и како је повређена брачна верност, него је главно, да је она повређена.

— Изгледу се непрестано побољшавају, мислио је барон, који је проживео све ступње између наде и сумње. „Такав доказ ће се лако принети!... Луј Шасен се скоро никако више не бави у својем стану. Где проводи дане и ноћи? По свој прилици код какве метресе.

— По свој прилици, велите. Али нама је потребна сигурност! Он ће тврдити, да спава код пријатеља, у клубу, под ведрим небом. То све није забрањено.

— Ја ћу до сутра сазнати за имена и станове његових љубазница, утврдићу истину, да он са њима живи.

— Како, молим вас? Разуме се, сведоцима. Али с тиме морате бити на опрези! Љубазница ће — одрицати. Послугу ће он поткупити новцем своје жене. Туђини или пријатељи умеће да се извуку из те ствари; јер ко се радо уплиће у породичне односе?... Али узмимо, да ви нађете неколико сведока; хм, према њима ће он ставити друге сведоке, који ће опорези исказе ваших сведока. Куда ће онда одвести резултати поведене истраге — ко може знати? Не! ако тако будемо поступали у парници, онда ће суд имати да рачуна само са нагађањима, и Луј Шасен не губи при томе ни стопе од свога земљишта, а тако што морамо ми избегавати по сваку цену.

— Па којим путем треба да пођемо? упита барон Роберт, овај мах живље него до сад, јер његов живахан темперамент није био згодан за околицења, којима се не може догледати краја.

(Наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Један општински писар управо је на нас једно овакво питање:

Председник суда општине Н. дао је оставку на своје звање која му је и уважена. Начелство окружно наређује, да се председник разрешити одмах а дужност да преда најстаријем члану општинског суда, без напомене: да ли најстаријем по годинама или по звању. Начелник срески спроводи исти акт општинском суду,

и, општински суд у присуству општинског одбора, разрешава председника од дужности, а за заступника његовог одређује члана општинског суда који је по годинама старости најстарији, а не и по звању, оснивајући ову своју радњу на члан 23. закона о устројству општина и општинских власти.

Ово не буде право ономе члану општинског суда који је најстарији по звању, а млађи по годинама од онога који је одређен да заступа председника, те ово достави надзорној полицијској власти, и иста власт поништи радњу

општинског суда, с напоменом, да је суд у овоме случају погрешно радио и нареди, да се дужност председника преда најстаријем члану општ. суда по звању, оснивајући ову своју радњу на члан 47. тачку 4. поменутог закона.

Овај писар моли нас сада за објашњење: ко је у овоме случају погрешно радио, да ли општински суд или полицијска власт? и на то питање ми му одговарамо:

Да је у конкретном случају радња среске власти правилна, а да је радња општинског суда била погрешна, са ових разлога:

Што по јасној одредби тачке 4. члана 47. закона о устројству општина и општинских власти, — која гласи: «Председника кад осуствује или је спречен заступа у дужности по звању старији члан општинског суда» — право заступања председника општине припада ономе члану, који је раније за члана изабран, без обзира на то, што је неки други члан истога суда по годинама старости старији од овога, јер је између дејствујућих чланова општинског суда, по звању старији онај члан, који је од њих пре за то звање изабран. Никако пак то право по закону не припада неком члану суда, само по томе, што је он по годинама старости старији од других чланова, јер то закон, за овакве случајеве није предвидео.

Само у ономе случају, кад дејствујући председник општине треба да председава на општинском збору и у бирачком одбору, или, кад треба да састави суд за суђење, па је ма каквим узроком моментално спречен да те послове врши, заступа га у тим дужностима по годинама најстарији кмет исте општине, или, ако кмета нема, по годинама најстарији одборник. То је смисао четвртог одељка тачке 3., члана 21. и првог одељка члана 23. закона о општинама, а, за заступање у дужности председника општине, у опште, кад одсуствује или је спречен, закон о општинама прописао је специјалну одредбу у својој тачки 4. члана 47., иначе, та би одредба код поменутог члана 21. и 23. истога закона, била илузорна, кад би се друкче тумачила и примењивала.

* * *

С... Ј. М. писару општине Р.....

Примили смо тражене разлоге судије првостепеног суда, које сте нам у препису послали, а са којих је он поништио пресуду општинског суда, по спору села О. противу масе Ј.... Ш.... због заузећа извесног земљишта истога села, у вредности 18 динара, и, по размотрењу и оцени тих разлога и пресуде општинског суда, налазимо: да су по нашем мишљењу разлози судијини, о поништају исте пресуде, погрешни и на закону неосновани. Зато би општински суд требао у овој прилици да учини употребу од права које му даје § 20 б. грађанског судског поступка, који од речи до речи гласи овако:

«Кад судија по предњем §-у учини општинском суду примедбе на пресуду или решење, тичале се оне поступка или суђења, општински суд, ако их усвоји, управљаће се по њима и другу пресуду или решење донети, а, ако би на против, имао разлога да остане при својој одлуци, он може понова послати предмет првостепеном суду, са својим разлозима, зашто при пресуди или решењу остаје. Тада ће првостепени суд размотрити предмет у пуној седници (колегијуму), па, ако разлоге општинског суда уважи, одобриће одлуку његову, у противном случају, учиниће општинском суду примедбе, по којима је овај дужан у свему поступити».

(Види закон о изменама и допунама у закону о поступку судском у грађанским парницама од 26. јануара 1901 године).

* * *

На питање једног општинског писара, одговарамо му:

Да је ТБр. 96, 97; 97-а, и ТБр. 98, VII. дела закона о таксама, прописано: које ће таксе општинске власти наплаћивати у корист своје касе а које онег у таксеним маркама,

Према томе, у погледу наплате таксе код општинских власти, треба се управљати по овим законским наређењима, и по § 23 под а, б, в, и г, грађанског судског поступка.

* * *

На задатак у броју 30. нашега листа, од ове године, правилно је одговорио још и Љубомир Ж. Давидовић, писар општине Љубовијске, у срезу азбуковачком.

Његов одговор уредништво је добило кад је претпрошли број већ био одштампан, но још не експедиран, па с тога и његово име увршћујемо у ред оних општинских писара, који су правилно решили задатак.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИСКОГ АЛБУМА

Јеремије Ђорђевић, како се назива индивиду-а, чију слику износимо, решењем кварта палилушког стављена је под кривичну истрагу и у притвор због опасне крађе ствари, коју је извршио г. Андри Чупићу, економу ова ноћу између 7—8 тек. мца. Иста ова индивиду-а почетком ове године била је осуђена од стране кварта савањског на 30 дана затвора због прсте крађе ствари г. Ђоки Вељковићу економу из Палилула. Том приликом називала се «Јанко Ракић», те је под тим именом и осуђена. Према овоме, а у интересу успешне истраге, преко је потребно утврдити идентичност овог крађивца, који је, и иначе, по свему сумњив, па с тога поменути палилушки квартал моли, како власти тако и приватна лица, које о њему буду ма шта знали, да му то одмах доставе.

Јеремије — Јанко има 26—28 год., повисоког је стаса, добро развијен, у опште црномањаст, очију зелених, обрва густих и црних, браду брије. Као Јеремија родом је из села Крњева а као Јанко из Сараораца, среза орашког, округа смедеревског. Акт управе града Београда 23115.

ПОТЕРЕ

Петар Чулић, родом из В. Дренове, среза трстеничког и бив. двадесето-годишњи осуђеник нишког казног завода, побегао је са осуде 6. тек. мца у 5 сахата по подне. Он има

30 година, високог је стаса, косе црне, обрва црних, очију граорастих, образа округлих, бркова црних и густих, на челу више десног ока има белугу од посекоштине. Управа нишког казног завода актом својим од 7. тек. мца Бр. 1877 моли све полициске власти за најживље тражење овог бегунца, кога, у случају проналаска, треба под јаким стражом, њој спровести. Акт управе града Београда Бр. 23988.

Ноћу, између 24. и 25. пр. мца украдени су: један коњ и једна кобила Велимиру Мапојловићу, земљоделцу из села Бољинше, округа смедеревског. Украдени коњ има 15 год., длаке је ђогатасте, висок 146 см., са жигом је «Вук XI». Кобила има 8 год., длаке је доратасте, висока 145 см., са истим жигом, као и коњ. Начелство округа смедеревског актом од 4. тек. мца Бр. 8852 моли за тражење лопова и покрађе. Акт управе гр. Београда Бр. 23851.

Милан Вајић, трговачки помоћник, родом из Валева, решењем неготинског првостепеног суда стављен је под суд и у притвор због покушаја убиства. Милан, који је у бегству, средњег је стаса, црномањаст, има малу црну браду и бркове. Поменути суд актом својим од 30. пр. мца Бр. 8296, моли све полициске власти за тражење овог Милана, кога у случају проналаска, треба стражарно спровести или непосредно суду, или управи града Београда с позивом на акт Бр. 23852.

Јован Јестровић, бив. притвореник среза посаво-тамнавског, побегао је из притвора 2 тек. мца. Он има 35 год., средњег је стаса, црномањаст, дежмекаст, косе и очију црних, бркова малих, танких, на бради има белугу од посекоштине. Начелник поменутог среза депешом Бр. 8254, моли све полициске власти, да живо трагају за овим бегунцем, који се, како се сазнаје, спрема за одметање у хајдуке, па, у случају проналаска, да га њему стражарно спроведу. Акт управе града Београда Бр. 23351.

Раденко — Маринковић Милосављевић, Тома — Тодор Марковић и Ранко Н., цигани скитачи, решењем пожаревачког првостепеног суда стављени су под поротни суд и у притвор због опасне крађе. Раденко има 50—60 год., повисок је, плав, сед, на десној руци има ожиљак од секире; занима се дамбасењем, калајисањем и прављењем ножница. Тома има до 30 год., омален је, дежмекаст, црномањаст, образа округлих, брија се. Ранко, чије се презиме није могло сазнати, има такође око 30 година, високог је стаса, црномањаст, образа округлих, носа мала, бркова црних и кратких. Пожаревачки првостепени суд актом својим од 25. пр. мца Бр. 34732, моли све полициске власти за најживље тражење ових крађиваца које, у случају проналаска, треба стражарно спровести поменутом суду, или управи града Београда с позивом на акт Бр. 23391.

Сима Лукић и Светозар Љубисављевић, родом из села Лозовика, среза јасеничког, округа крагујевачког и бивши притвореници поменутог среза, побегао су из притвора 10. тек. мца Оба бегунца имају по 20 година, средњег су стаса, у одећу су народном. Начелство крагујевачко депешом Бр. 14213, моли за тражење ових бегунаца, које, у случају проналаска, треба стражарно спровести или њему, или управи града Београда с позивом на акт Бр. 24263.

Станислав Ботунић, родом из села Сиколе и Марко Н., родом из Бугарске, решењем среза брзопаланачког од 12 тек. мца Бр. 6222, стављени су под кривичну истрагу и у прит-

вор због више злочинства. Они су у бегству, да се тога поменути среќни начелник моли све полициске власти, да их у својим домаћима најживље потраже и у случају проналаска, њему под јаком стражом спроведу. **Станислав** има 32 год., висок је, крупан, црномањаст, на челу, више ока, има белугу од убоја. **Марко** има 30 година, средњег је стаса, дежмекаст, у лицу црвен, браде и бркова плавих. Акт управе гр. Београда Бр. 24305.

Никодије Кода-Микић, из Д. Видова, окр. моравског, **Илија Цупрић-Купљин** из Вигренце ср. параћинског и **Јован Ђорђевић**, из Подгорца ср. бољевачког, бив. осуђеници београд. казног завода, а сада одметнути зликовци,

решењем начел. окр. моравског од 21. пр. м. № 10.067 позвати на предају, (187 бр. Српских Новина) али они се нису ни до данас јавили власти. С тога начелство окр. моравског, решењем од 10. ов. м. № 11.053, а на основу чл. 3. закона о хватању и утамањивању хајдука, оглашава их за хајдуке и објављује, да је свакоме слободно убити их.

Никодије (сл. бр. 876) средњег је раста, дежмекаст, трбушат, кад говори глас му је промукао и крљав. **Илија** (сл. бр. 854) мало је већи од **Никодија**, црних је очију, бркова мањих, носи и брадицу. **Јован** (сл. бр. 472) висок је као и **Илија**, црних очију, мањих бркова. Свима је око 35 година.

Од одела носе чакшире и гуњеве од сукна, и нове астраганске шубаре, а по потреби ме-

њају га и носе влашко са великим шубарама. Од оружја имају магацинке са 7 пука, а **Никодије** и револвер, сат са ланцем и на прсима неке беле ордене.

Манча Гагић, родом из села Росомаче, среза нишавског, решењем пиротског првостепеног суда стављен је под суд и у притвор због опасне крађе. **Манча**, који је у бегству, има 33 год., средњег је стаса, црномањаст, просед, бркова смењих, има зелене очи и ретке зубе. Поменути суд актом својим од 24. пр. мца Бр. 8260, моли све полициске власти за тражење овог крадљивца кога, у случају проналаска, треба стражарно спровести истом суду, или управи града Београда с позивом на акт Бр. 23624.

Сима Достин, из Глоговца, среза деспотовачког, округа моравског, **Љубомир Милорадовић** из Пругова, среза пожаревачког и **Владимир Милосављевић** из Каменова, среза млавског округа пожаревачког, решењем начелства округа моравског од 10. тек. мца Бр. 11056, оглашени су за хајдуке. **Сима** има око 36 година, високог је раста, добро развијен, очију великих и жутих, уста малих, бркова малих и смењих, обрва црних и састављених, образа дугих, предњи су му зуби црни, у лицу је по мало богињав. Од одела има на себи уске чакшире и гуњ од жутог шајка, на глави црну шубару а на ногама црвене опанке и шарене вунене чарапе. **Љубомир** има 30 год., средњег је раста, добро развијен, смењ, очију буљавих, бркова смењих и при врху заковрчених, браду брија, зуби су му здрави и бели, говори крупно. Од одела има: антерију од сурог шајка, узане чакшире са великим гајтанима и јелек од истог шајка, на ногама црвене опанке и шарене чарапе а на глави астраганску шубару. **Владимир** има 31—32 год., средњег је стаса, широких плећа и прсију, очију малих и смењих, обрва великих и састављених, лица округла и по мало богињав, зуби су му крупни и здрави, а ход тром. Одевен је у одело од сивог, народног сукна а на глави има стари, штофани шешир мрке боје. Начелство округа моравског депешом од 10. тек. мца моли све полициске власти да похватају или побију ове зликовце. Акт управе града Београда Бр. 24199.

ТРАЖИ СЕ

Ђоку, сина Илије Банковића, машиншлосера из Ниша, који је одбегао од својих родитеља, тражи начелство округа нишког актом Бр. 14622. Одбегли **Ђока** има 12 година, стаса је повисоког, пун, очију плавих, косе кестењаве, у оделу је матроском, боје жућкасте. Пронађеног треба спровести начелству нишком, или управи града Београда с позивом на акт Бр. 24137.

Јована Вучковића, трговачког помоћника, родом из Босне, окривљеног за опасну крађу, тражи кварт врачарски управи града Београда актом својим од 10. тек. мца Бр. 12352. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом кварту, или самој управи с позивом на акт Бр. 23412.

КРИМИНАЛНЕ БЕЛЕШКЕ

× Анка кћи Милована Батавељића, из Д. Грбина, у окр. крагујевачком, 3. ов. мес. обесила се у башти испод куће.

† По извештају начелника среза беличког од 7. овог мес. Павле Радовановић — Пољаквић из Ратковића, судски притвореник, који је на смрт осуђен, исекао је оков, обио апсану и побеглао. Стражари то одмах примете и даду се за њим у потеру. Један жандарм стигао га код воденице Раденковића, позвао га на предају, на кад се овај није хтео предати, убио га је. Леш је пренет у јагодинску болницу и секциран.

— Обрад Милијић из Радобуђе, у округу ужичком, ноћу између 3—4 о. м. убио је Миленка Стојадиновића онд. из освете и због љубавног односа убијеног са Катом снахом Обрадовом. Обрад је у рукама власти и дело признао.

ИСПРАВКА

У прошлом 34 и 35 броју, Полиц. Гласника погрешком слагача и непажњом коректора, поткрале су се грешке: које местимиче кваре смисао. Грешке су ове: На стр. 265 у рубрици „Живе слике“ у 3-ем реду озго стоји „*portraits parlés*“, а треба „*portraits parlés*“; у 8-ом реду исте ствари у место „проналазе ту одлучност“, треба „проналазе ту личност“; у 13. реду оздо место „није ни онде“, а треба да је „није ли онда“. На стр. 266. у првом ступцу, у 43 реду озго у место „изрози“ треба „израз“ а у место „што су такови“ треба „што је такав“. У завршетку чланка „Живе слике“ у место: „и ово не би било сасвим тачно и потпуно било би“ треба читати: „и ако не би био сасвим тачан и потпун“. На стр. 270 у 2. реду оздо у место „где некада није остао“ треба да стоји „гли некада није био“, а у 5 реду оздо у место: „утоњу у завештање“ треба: „утоњу у незнање“. У 2. ступцу 270. стр. у 4. реду озго, у место речи: „које погоди“ треба „које походи“. У 26. реду оздо, у место: „Тамо он у затвору очекује“ треба: „Тамо у затвору, очекује он“ и т. д.

Моле се читаоци да ове грешке исправе.

Садржај: I. *Службени део:* 1) Указ о сазиву Народног Представништва за 1901 г. II. *Стручни и научни део:* 1) Лондонска егзекутивна полиција, од М. П. Јов. III. *Поучно забавни део:* 1) Телија бр. 1. 2) Историја једног злочина у преводу од Д. Ђ. Алимпића, 3) Ко је убица, криминална прича од А. Белоа у преводу од Ј. Угрчића. IV. *Поуке и обавештења:* V. *Службене објаве:* 1) Из полициског албума, 2) Потере, 3) Тражи се, 4) Криминалне белешке, 5) Исправке.